

Élő kövek

1 Péter 2,5

RÁKOSCSABA FŐPLÉBÁNIA HAVI LAPJA –X. évf. 3. sz. 2011. Karácsony hava

Nagy Szent Leó pápa karácsonyi szentbeszéde

Szeretteim! Ma született a mi Üdvözítőnk: örvendezzünk! Nem szabad szomorkodnunk akkor, amikor az élet születését ünnepeljük; annak az életnek a születését, aki kioltotta belőlünk a halálfélelmet, és ígéretével az örök élet örömét oltja belénk.

Senki sincs ebből az örömből kizárva, egyformán mindannyiunknak megvan a közös okunk arra, hogy örvendezzünk. A mi Urunk ugyanis, mint a bűnnek és a halálnak legyőzője jött közénk, hogy miként senkit sem talált köztünk bűntelennek, ugyanúgy mindnyájunkat megváltson. Vigadjon a szent, mert közeleg győzelmi pálmája. Örüljön a bűnös, mert megbocsátásra kap meghívást. Örvendezzék a pogány is, mert őt is az életre hívják!

Az Isten Fia ugyanis az idők teljességében, amelyet Isten bölcsességének kifürkészhetetlen mélysége rendelt el, fölvette emberi természetünket, hogy kibékítsen annak Alkotójával, és legyőzze a halált hozó sátánt azzal az emberi természettel, amely fölött előbb a sátán győzedelmeskedett..

Urunk születésekor az angyalok ujjongva énekelik és hirdetik: *Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség a jóakarátú embereknek!* (Lk 2, 14). Mintegy előre látják, hogy fölépül az új, mennyei Jeruzsálem a világ minden nemzetéből. Ó mily' kimondhatatlan az Isten jóságos intézkedése, és mennyire kell, hogy örömet szerezzen ez minden földi embernek, amikor ennyire örülnek az neki még a magasságbeli angyalok is.

Szeretteim! Adjunk hálát az Atyaistennek a Fiú által a Szentlélekben! Ő megkönyörült rajtunk nagy irgalmasságában, amellyel szeretett minket, és *bár bűneink miatt holtak voltunk, Krisztus életre keltett minket* (vö. Ef 2, 5), hogy őbenne új teremtmény és alkotás legyünk. Vessük le tehát a régi embert cselekedeteivel együtt! Krisztus születésében részesedve mondjunk ellent a test kívánságainak! Ismerd föl, keresztény, nagy méltóságodat! Az isteni természet részévé lettél, vissza ne térj ismét a hozzád méltatlan régi romlottságba. Fontold meg, milyen Főnek és Testnek lettél tagja! Ne feledd el soha. Hogy Isten a sötétség hatalmából ragadott ki, és áthelyezett téged az ő világosságába és országába.

A keresztségben a Szentlélek temploma lettél. Főnséges Lakódat el ne űzd gonosz cselekedetekkel magadtól, nehogy ismét a sátán szolgaságába kerülj; mivel Krisztus Vére a te nagy váltságdíjad!

Karácsony ünnepének kialakulása és liturgiája

Karácsony „*In nativitate Domini*”, „*Natale Domini*” (a vértanúk égi születésnapja is ugyanez a szó). *Karácsony* szláv eredetű szó *átlépni* jelentéssel, utalva a téli napfordulóra. Ünnepe a IV. század óta alakult ki. Előbb minden ünneplés a húsvétban csúcsosodott ki. Története a IV. századi krisztológiai (a dogmatikus teológia Krisztus istenségével és emberségével foglalkozó ága) viták idejére nyúlik vissza. Az arianizmus (Arius pap tanításából eredő eretnokség) tagadta Krisztus istenségét, mire a Níceai Zsinat 325-ben megfogalmazta, és a hitvallás részévé tette: „született, de nem teremtmény, az Atyával egylényegű” (ezért lett az ünnep evangéliuma a János-prológos). Keleten epifánia –január 6-án, a téli napforduló ideje, Egyiptomban és Arábiában ez a nap volt a pogány időistenség újjászületésének napja, amit a Nílusból merített vízzel ünnepeltek. A gnosztikusok (gnószisz am. tudás, ismeret görögül; magukat különleges tudással bírónak gondolták) szerint az istenség csak a keresztségekor szállott Jézusra, ezért istenné válása, vízkereszt az igazi ünnep, nem pedig születésnapja. Nyugaton, a Níceai Zsinat (325) után a *Sol invictus* (a legyőzhetetlen Nap) születésének ünnepe, december 25. lett a napja (ez a szír mitológiából került Rómába a szír származású Heliogabalus császár által 218-ban). Így a téli napforduló és a pogány ünnep kereszténnyé tétele rögzítette erre a napra. Szinte az egész keresztény világ december 25-én ünnepli karácsonyt, kivéve azokat a keleti keresztényeket, akik nem tértek át a Gergely naptár használatára; náluk két héttel később van.

Liturgiája ősi betlehemi hagyományra épül: a szentföldi keresztények a karácsony előtti éjszakát térdelve, imádságban és böjtben töltötték. Éjfélkor a jeruzsálemi püspök szentmisét mondott az Úr betlehemi jászola fölé Nagy Konstantin építtette bazilikában. A születés barlangjában olvasta föl a Lukács-evangéliumból Jézus születésének történetét. Hajnalban az ujjongó sokaság átvonult a Szent Anasztázia-templomba hajnali misére, majd déltájban a város főtemplomában (Martyrium) arcra borulva hallgatták a János-prológot. Ez a gyakorlat meghonosodott az Örök Városban is, ahol ezen szentélyek megfelelői a Santa Maria Maggiore (madzsore)-, a Szent Anasztázia- és a Szent Péter-bazilika mind a mai napig. A karácsonyi három (éjféli, hajnali /pásztoroké/ és ünnepi /aranyas/) mise mondása -saját szentírási szövegekkel- Nagy Szent I. Gergely pápára megy vissza. A credo (hiszekegy) megtestesülésre vonatkozó szavainál térdhajtás (márc. 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony, azaz Jézus fogantatása ünnepén is). A fehér vagy arany színű miseruhában végzett karácsonyéjféli és ünnepi nagymisét a legnagyobb liturgikus pompával végezzük: incenzáljuk (tömjénezzük) az oltárt, az evangéliumos könyvet, a szertartásvégző püspököt vagy papot és a népet; ünnepélyes áldást adunk, és elénekeljük a pápai és a magyar himnuszt.

Karácsony a költészetben

Babits Mihály: Karácsonyi ének

Miért fekszel jászolban, ég királya?/ Visszasírsz az éhes barikára.
Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt:/ mégis itt rídogálsz, állatok közt.

Istálló párája jobb az neked,/ mint gazdag nárdusok és kenetek.
Lábadhoz tömjén hullt és arany hullt:/ kezed csak bús anyád melléért nyúlt.

Becsesnek láttad e földi test/ koldusruháját, hogy fölvetted ezt?
S nem vetted rossznak a zord életet?/ Te, kiről zengjük, hogy „megszületett!”

Szeress hát minket is, koldusokat!/ Lelkünkben gyújts pici gyertyát, sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd elénk/ törékeny játékunkat, a reményt.

Vergilius Publius Maro: IV. ekloga (részlet)

Íme, betelt az idő, amelyet Cumae dala jósolt:
Újjászületve az évszázak roppant sora tárul.
Eljön a Szűz ismét, már jön Saturnus uralma,
Már a magasságból küld új ivadékot a mennybolt.
Óvd csak e most születő csecsemőt, Lucina, ki
Véget vet a vaskornak.

Dzsida Jenő: Itt van a szép karácsony

Itt van a szép, víg karácsony,/ élünk dión, friss kalácson:
Mennyi finom csemege! Kicsi szíved remeg-e.

Karácsonyfa minden ága/ csillog-villog: csupa drága,
Szép menyeyei üzenet:/ Kis Jézuska született.

Jó gyermekek mind örülnek,/ kályha mellett körben ülnek,
Aranymese, áhítat/ minden szívet átítat.

Pásztorjátshók be-bejönnek/ és kántálva ráköszönnek
a családra. Fura nép,/ de énekük csodaszép.

Tiszta öröm tüze átég/ a szemeken, a harangjáték
szól, éjféli üzenet:/ Kis Jézuska született!

Karácsony a szakrális zenében

Liszt Ferenc: Karácsony

Amint az irodalomban, a festészetben, vagy a szobrászatban, úgy a zeneművészetben is termékenyítőleg hatott karácsony misztériuma. Az idén ünnepeltük Liszt Ferenc születése 200. és halála 125. évfordulóját. Templomunkban *Hommage á Liszt* (omázs a Liszt, azaz Tisztelet Lisztnek) címmel egyházzenei műveinek színe-javát hallhatta az érdeklődő hívőközönség. Liszt *Christus* oratóriumának első részét szenteli az isteni Ige megtestesülése titkának, és *Karácsony* című –karácsony éjjelén bemutatott- orgonadarabja nyújt bepillantást a mélyen hívő, katolikus magyar hazafi lelkébe. Az 1850-es években az alábbi öntudattal ír a weimari nagyhercegnek: „*Tény, és azt hiszem, jó lelkiismerettel és szerénységem ellenére mondhatom, hogy az általam ismert zeneszerzők közül egy sincs, aki ilyen intenzív és mély érzelmekkel közelednék az egyházi zenéhez.*” Mi is így, hívő, katolikus lelkülettel őrizzük magunkban azt a sok szép, liturgikus célra Liszt Ferenc imádságos szívéből fakadt szent zenét, amit ebben az évben hallottunk. (Még egy, már a Liszt-év keretein kívülre szorult mű van hátra: a Via Crucis (Keresztút) 2012. március 25-én, vasárnap este 6 órakor hangzik el a Carmine Celebrat-kórus előadásában.)

VAN HONLAPUNK: rakoscsaba.plebania.hu

Korunk egyik leggyakrabban emlegetett vívmánya a számítógép, amely sokrétű fölhasználást biztosít a hírközlésben, a kommunikációban, az adattárolás és –közvetítés tekintetében. Minthogy az emberi tudás könyvtárakat megtöltő anyagát teszi hozzáférhetővé, egyre inkább háttérbe szorítja a nyomtatott hír- és adatközlést. Az egyház is, benne pedig a mi egyházközségünk is fölhasználja ezt a sokoldalú lehetőséget az evangélium terjesztésében.

Jelen folyóirat megjelenésével egyidejűleg megkezdte létezését honlapunk

rakoscsaba.plebania.hu

címmel: érdekes cikkek, videók, egyházközségünk programjai, hírei, templomunk miserendje válik minden számítógép-felhasználónak könnyebben elérhetővé. Van üzenőfala, naptára, gmail címe (melyen a rendelkezők föliratkozhatnak), automatikus e-mail és sms értesítési és blogolási lehetőség.

Ajánljuk tehát a kedves számítógéppel rendelkező Hívek figyelmébe az új információ-közlési lehetőséget éppúgy, mint e-mail (villámposta) -címünket (rakoscsaba.foplebania@gmail.com).

**Kegyelmekben gazdag, áldott, szent karácsonyt kíván mindenkinek
A főplébánia papsága és minden munkatársa.**